

**Nienawistne treści w mediach publicznych:
monitoring TVP w trakcie kampanii parlamentarnej 2023 roku**

Raport 05.09 – 24.09.2023

Na przestrzeni minionych kilku lat w przestrzeni publicznej i politycznej zauważyć mogliśmy wzmoczenie i zintensyfikowanie treści nienawistnych wobec przedstawicieli i przedstawicielek grup mniejszościowych. Fala nienawiści zapoczątkowana antyuchodźczą kampanią parlamentarną Prawa i Sprawiedliwości w 2015 roku, kontynuowana była przez polityków i polityczki tej partii również w latach 2019 i 2020. W tym czasie głównym „kozłem ofiarnym” polityków były osoby LGBT+. W trakcie kampanii w mediach publicznych pojawiały się jednak nie tylko treści homofobiczne, ale również antyuchodźcze, antysemickie i antyniemieckie.

Debata polityczna o tak nienawistnym wydźwięku nie tylko narusza podstawowe konstytucyjne prawa i wolności obywatelskie, ale także wpływa na społeczeństwo poprzez kreowanie norm przyzwalających na otwarte wyrażanie wrogości czy wręcz nienawiści wobec osób z grup mniejszościowych. To zaś przyczynia się do wzrostu dyskryminacji oraz spadku tolerancji wobec różnorodności w Polsce.

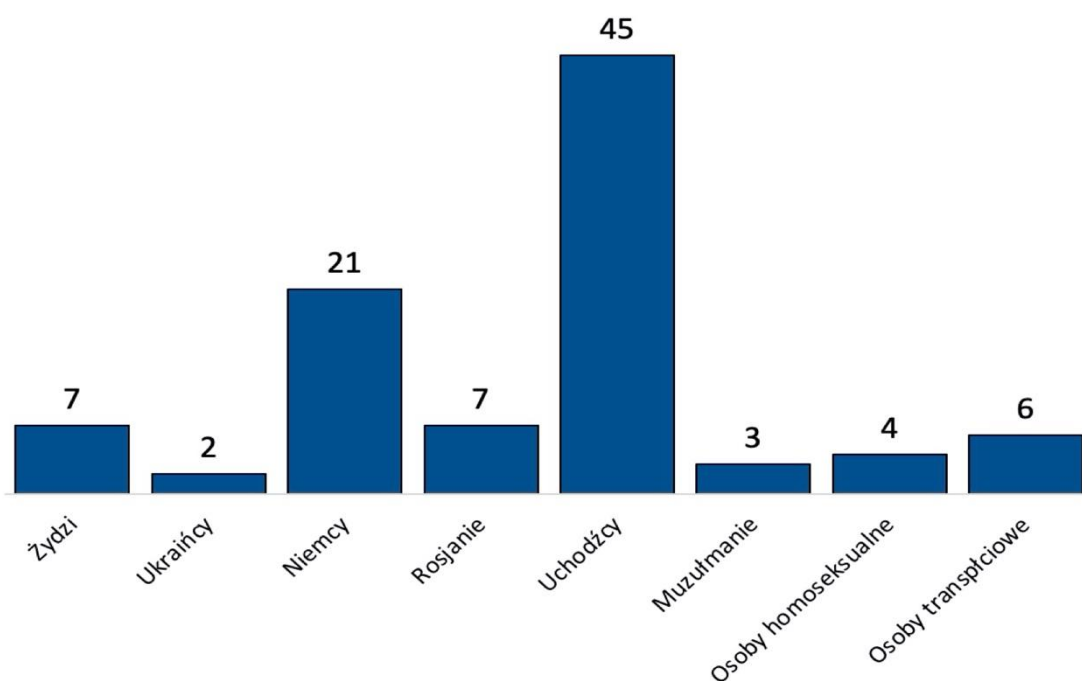
Otwarta Rzeczpospolita stara się budować społeczeństwo wolne od uprzedzeń, szanujące drugiego człowieka i upominające się o jego godność. Z tego względu, w obawie o stan debaty publicznej towarzyszącej kampanii parlamentarnej w 2023 roku, postanowiliśmy przyjrzeć się treściom prezentowanym na antenie mediów publicznych w Polsce.

Za cel postawiliśmy sobie monitoring pięciu programów emitowanych na antenie Telewizji Publicznej i TVP Info (Wiadomości, Gość Wiadomości, Minęła 20, W tyle wizji oraz W kontrze) pod kątem treści nienawistnych wobec siedmiu wybranych grup mniejszościowych: Żydów, Ukraińców, Niemców, Rosjan, uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki, muzułmanów oraz osób LGBT. W niniejszym raporcie prezentujemy rezultaty monitoringu prowadzonego od 5. września do 24. września 2023 roku.

Treści nienawistne w TVP i TVP Info – wobec kogo?

W pierwszej kolejności przyjrzelśmy się temu, wobec których grup mniejszościowych najczęściej pojawiają się treści nienawistne.

Treści nienawistne w TVP i TVP Info: wobec kogo?

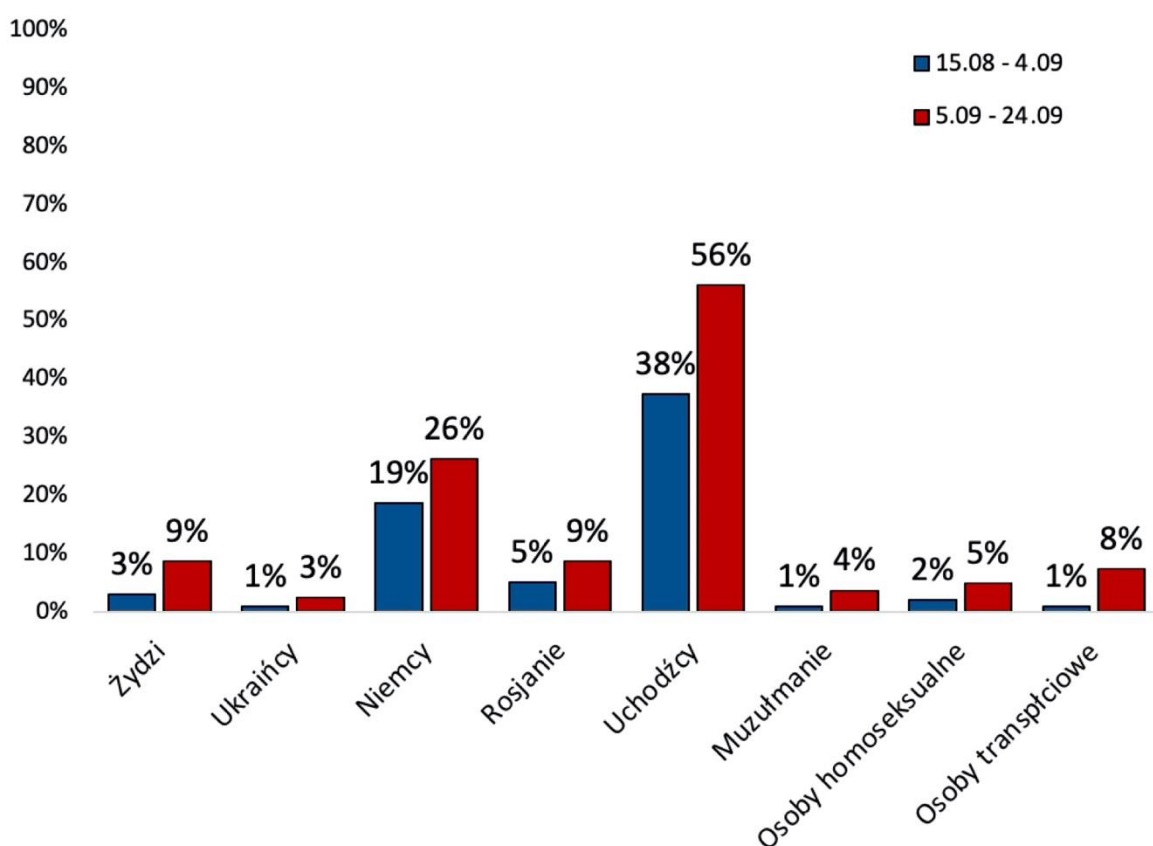
Wyniki monitoringu za okres 5.09 - 24.09.2023

W okresie od 5. do 24. września na antenie TVP i TVP Info najwięcej treści nienawistnych kierowano do uchodźców. Podobnie jak we wcześniejszym okresie monitoringu, tj. między 15 sierpnia a 4 września 2023 roku, uchodźcy kojarzeni byli z zagrożeniem, a także ze wzrostem przestępczości w krajach Europy Zachodniej. Uchodźcy byli także nazywani „nielegalnymi migrantami”. Ponadto, treści nienawistne na temat uchodźców często odnosiły się także do filmu „Zielona Granica”, wyreżyserowanego przez Agnieszkę Holland, którego premiera odbyła się 22. września.

W drugiej kolejności odbiorcami treści nienawistnych byli Niemcy. Tu wśród motywów przewodnich najczęściej pojawiały się skojarzenia z nazistami i Trzecią Rzeszą oraz wątki

odpowiedzialności za zbrodnie II wojny światowej. Wobec pozostałych badanych przez nas grup treści nienawistne pojawiały się znacząco rzadziej. Co jednak ciekawe, w tym okresie monitoringu, w porównaniu do okresu poprzedniego, zaobserwowaliśmy istotny wzrost liczby treści nienawistnych wobec wszystkich analizowanych grup.

Treści nienawistne w TVP i TVP Info: wobec kogo?

Wyniki monitoringu za okres 5.09 - 24.09.2023

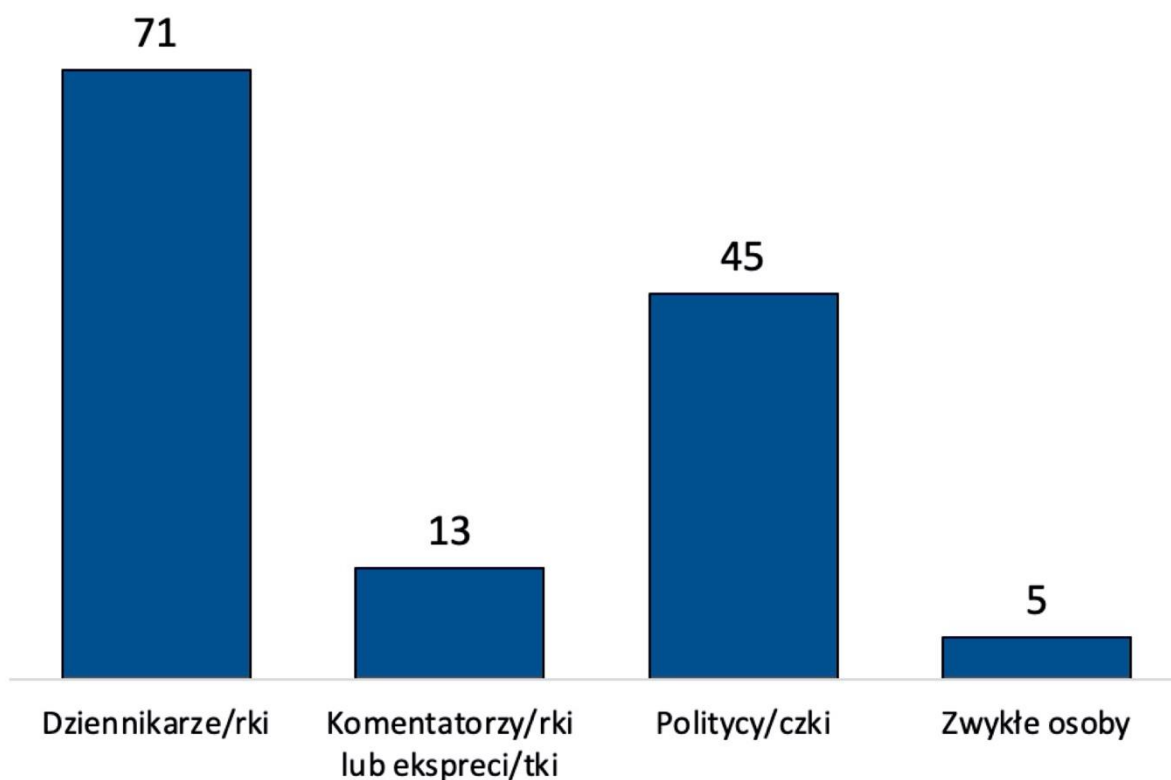
Przykładowo, jak obrazuje powyższy wykres, w okresie od 15 sierpnia do 4 września treści antyuchodźcze pojawiały się w co trzecim ze wszystkich analizowanych przez nas programów (łącznie liczba: 96). W okresie od 5 do 24 września wypowiedzi nienawistne wobec uchodźców padały już w ponad połowie analizowanych programów (łącznie liczba: 80). Jeśli chodzi o mowę nienawiści wobec Niemców, tu zaobserwowaliśmy wzrost z ok. 20 proc. do ponad 25 proc. Oznacza to, że w analizowanym przez nas okresie w co czwartym oglądanym przez nas programie padały treści nienawistne wobec Niemców. Warto także zwrócić uwagę na relatywnie duży wzrost

ilości treści nienawistnych wobec Żydów (z trzech do dziewięciu procent) oraz osób transpłciowych (z jednego do ośmiu procent).

Treści nienawistne w TVP i TVP Info – kto wypowiada?

W drugiej kolejności przyjrzelśmy się temu, kto najczęściej wypowiada różne treści nienawistne.

Treści nienawistne w TVP i TVP Info: kto wypowiada?

Wyniki monitoringu za okres 5.09 - 24.09.2023

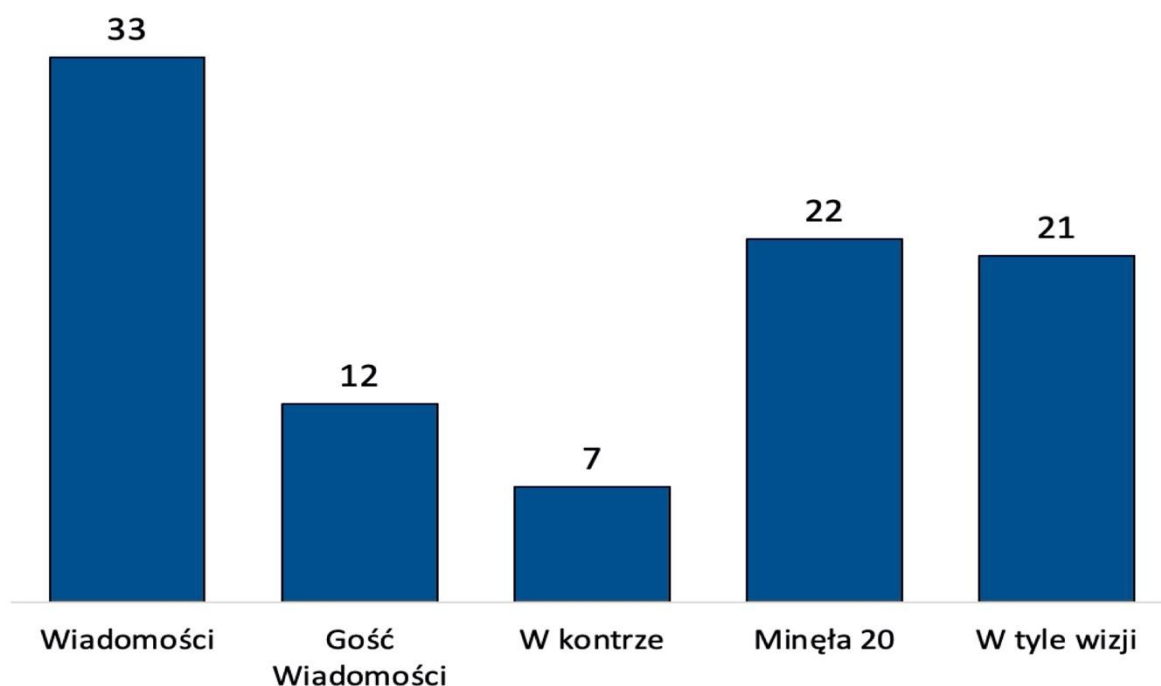
Podobnie jak w poprzednim analizowanym okresie, wyniki monitoringu pokazały, że autorami nienawistnych stwierdzeń najczęściej są dziennikarze i dziennikarki. Oznacza to, że osoby, na których w ogromnej mierze ciąży odpowiedzialność za słowo, tj. osoby objęte regulaminem Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji (KRRiT) najczęściej dają wyraz uprzedzeniom na antenie telewizji publicznej. W drugiej kolejności stwierdzenia sugerujące uprzedzenia padają ze ust

polityków i polityczek, w tym szczególnie tych reprezentujących partię rządzącą, czyli Prawo i Sprawiedliwość. Znacznie rzadziej takie słowa wypowiadały zaś osoby eksperckie.

Treści nienawistne w TVP i TVP Info – w jakich programach?

Na końcu przeanalizowaliśmy to, w których programach z tych obejmujących monitoring wypowiedzi nienawistne padają najczęściej.

Treści nienawistne w TVP i TVP Info: w jakich programach?

Wyniki monitoringu za okres 5.09 - 24.09.2023

Wyniki monitoringu ponownie pokazały, że treści nienawistne najczęściej wypowiedzane są w trakcie Wiadomości, czyli w jednym z dwóch najbardziej popularnych programów informacyjnych w kraju. W obecnym okresie w drugiej kolejności pod względem ilości treści nienawistnych znalazł się program publicystyczny „Minęła 20”, zaś w trzeciej program „W tyle wizji”.

Monitoring prowadzony we współpracy z Centrum Badań nad Uprzedzeniami
Uniwersytetu Warszawskiego

Centrum Badań
nad Uprzedzeniami

Inicjatywę wspiera

**Fundusz Obywatelski
im. Henryka Wujca**